

Uchwała nr 6
Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem
z dnia 5 grudnia 2025 r.
w sprawie projektu Strategii Rozwoju Polski do 2035 r.

Na podstawie art. 41¹ ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338) oraz § 13 ust. 5 i 6 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 10 września 2019 r. w sprawie Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem (Dz. U. z 2019 r. poz. 1743, z 2021 r. poz. 1247) Rada uchwala, co następuje:

§ 1.

Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem przedstawia poniższe propozycje zmian do projektu Strategii Rozwoju Polski do 2035 r.:

1) w Priorytecie 2.7: Dbanie o jakość życia wszystkich obywateli (kierunek działania nr 4: Wzmacnianie integracji społecznej; s. 191) proponuje się następujące brzmienie:

a) lit. E „Wspieranie i promocja aktywności społecznej”:

„Podjęte zostaną działania na rzecz promocji aktywności społecznej, w tym działania i pracy w organizacjach pozarządowych, partycypacji społecznej i odpowiedzialności za otoczenie. Działania będą prowadzone z uwzględnieniem potrzeb szczególnych grup demograficznych, takich jak dzieci i młodzież oraz osoby starsze. Kluczową rolę w tych działaniach będą pełnić organizacje pozarządowe, które rozwijają i silnie współtworzą społeczeństwo obywatelskie. Wspierana będzie transformacja instytucji publicznych w miejsca otwarte, dostępne, sprawne, transparentne i godne zaufania, w szczególności w zakresie współpracy z trzecim sektorem. Promowane będą innowacyjne projekty animowania i prowadzenia współpracy między lokalnymi instytucjami publicznymi służącej rozwijaniu aktywności obywatelskiej. Dla rozwijania i wzmacniania aktywności obywatelskiej oraz zwiększania udziału obywateli w życiu publicznym niezbędne jest jak najlepsze wykorzystanie potencjału lokalnych instytucji publicznych, takich jak biblioteki, archiwa, szkoły, domy kultury czy obiekty sportowe. Istotne jest również

włączanie obywateli w aktywność społeczną od najmłodszych lat, m.in. poprzez realizację lokalnych polityk młodzieżowych przez jednostki samorządu terytorialnego, które dają młodym ludziom prawo do partycypacji i współdecydowania oraz zapewniają przestrzenie, w których młodzi ludzie mogą realizować swoje inicjatywy.”

b) lit. G. „Rozwój polityki młodzieżowej”:

„Zostanie opracowana i wdrożona Krajowa Strategia Młodzieżowa, określająca współczesne wyzwania polskiego młodego pokolenia i proponująca systemowe rozwiązania w obszarach istotnych dla młodzieży. Dokument zostanie opracowany przez działającą przy Ministrze Edukacji Radę do spraw Polityki Młodzieżowej, składającą się z przedstawicieli m.in. wybranych resortów, Rzecznika Praw Dziecka, organizacji samorządowych i podmiotów aktywnie działających w obszarze polityki młodzieżowej¹.

Tworzone będą systemowe rozwiązania w zakresie tworzenia lokalnych polityk młodzieżowych obejmujących swoim zakresem partycypację młodzieży w życiu społecznym ze szczególnym uwzględnieniem młodzieżowych rad i sejmików jednostek samorządu terytorialnego². Podstawą bieżącego funkcjonowania lokalnych polityk młodzieżowych powinny być dokumenty strategiczne na rzecz młodzieży tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego (w szczególności samorządy województw) w ścisłej współpracy m.in. z młodzieżowymi radami i sejmikami jednostek samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi oraz samorządami uczniowskimi

¹ Rada do spraw Polityki Młodzieżowej została powołana na mocy zarządzenia Ministra Edukacji z dnia 18 września 2025 r. w sprawie powołania Rady do spraw Polityki Młodzieżowej (Dz. Urz. Ministra Edukacji z 2025 r. poz. 48), zgodnie z którym do zadań Rady należy m.in. „współtworzenie, konsultowanie i monitorowanie wdrażania Krajowej Strategii Młodzieżowej, w tym formułowanie rekomendacji zmian wynikających z ewaluacji i analiz wdrożeniowych”.

² Należy podkreślić szczególną potrzebę rozwoju partycypacji młodzieży na terenach wiejskich i oddalonych. W konkluzjach Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie zapewniania globalnych możliwości na rzecz młodych ludzi mieszkających na obszarach wiejskich i oddalonych (C/2024/7404) zwrócono się do państw członkowskich, by te zachęcały władze, zwłaszcza lokalnego szczebla na obszarach wiejskich i oddalonych, do ułatwiania uczestnictwa młodzieży z obszarów wiejskich, np. poprzez ustanawianie rad młodzieżowych i procesów młodzieżowych w ramach podejmowania decyzji, które to rady i procesy mogłyby służyć jako organy i inicjatywy konsultacyjne i doradcze. Jak stwierdzono w konkluzjach, rady i procesy młodzieżowe mogą przyczynić się do skutecznego zaangażowania młodych ludzi we wszystkie procesy decyzyjne w dziedzinach, które najbardziej ich dotyczą, takich jak edukacja, zatrudnienie, włączenie społeczne, infrastruktura, mieszkalnictwo, łączność, opieka zdrowotna (zwłaszcza w zakresie zdrowia psychicznego) i środowisko, a także mogą wzmocnić zaufanie do procesów demokratycznych.

i studenckimi. Tworzone będą centra i przestrzenie młodzieżowe oparte o pozaformalne metody edukacji oraz sieci informacji młodzieżowej. Wspierany będzie rozwój pracy z młodzieżą (*youth work*) – metody opartej o zasady podmiotowości, partnerstwa i dobrowolności młodych ludzi, która stosuje edukację pozaformalną i nieformalną do wzmacniania sprawczości i partycypacji młodych³;

2) w Priorytecie 3.5: Skutecznie działająca administracja (kierunek działania nr 8: Wzmocnienie trzeciego sektora; s. 240) proponuje się następujące brzmienie:

a) lit. B. „Wspieranie aktywności obywatelskiej w społecznościach lokalnych”:

„Tworzone i rozwijane będą programy wspierania organizacji społecznych działających w społecznościach lokalnych. Dla wzmocnienia policentrycznego rozwoju kraju programy te będą uwzględniać potrzebę wspierania organizacji działających w ośrodkach subregionalnych, a także w mniejszych miastach oraz na terenach wiejskich. Wsparcie dystrybuowane będzie w sposób umożliwiający budowę i rozwijanie lokalnych i regionalnych pozarządowych sieci współpracy, m.in. poprzez wykorzystanie mechanizmu regrantingu, oraz wspieranie budowy lub rozwoju sieci, federacji lub koalicji organizacji społecznych. Szczególnym wsparciem zostaną objęte inicjatywy zmierzające do wzmożonego zaangażowania młodzieży w sprawy publiczne, zwłaszcza w ramach młodzieżowych rad i sejmików jednostek samorządu terytorialnego oraz młodzieżowych organizacji pozarządowych. Dystrybucja środków będzie także uwzględniała aspekt terytorialny oraz potrzeby małych, lokalnych społeczności. W tym celu kontynuowana będzie realizacja rządowych programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego wykorzystujących mechanizm regrantingu.”

b) lit. D „Wzmocnienie mechanizmów dialogu obywatelskiego i komunikacji pomiędzy trzecim sektorem a administracją publiczną”:

„Usprawnione zostaną ramy prawne oraz upowszechnione dobre praktyki służące efektywnemu dialogowi i komunikacji pomiędzy społeczeństwem obywatelskim i jego organizacjami a administracją publiczną na szczeblu centralnym, regionalnym i lokalnym.

³ Wskazane działanie ma na celu realizację zalecenia CM/Rec(2017)4 Komitetu Ministrów Rady Europy skierowanego do państw członkowskich w sprawie pracy z młodzieżą, przyjętego 31 maja 2017 r.

Działania będą w szczególności prowadzić do zwiększenia wpływu organizacji społecznych na procesy decyzyjne oraz zapewnienia reprezentatywności trzeciego sektora w tych procesach. W tym celu szczególnej analizie zostanie poddany obecny kształt ciał dialogu obywatelskiego uregulowanych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie - Rady Działalności Pożytku Publicznego, Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem oraz rad działalności pożytku publicznego na poziomie samorządowym, zwłaszcza w zakresie spoczywających na nich zadań i sposobu wyboru członków reprezentujących organizacje pozarządowe.”.

W nawiązaniu do zaproponowanych w Priorytecie 2.7: Dbanie o jakość życia wszystkich obywateli (kierunek działania nr 3: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; s. 189) rozwiązań na rzecz przeciwdziałania bezdomności, Rada stoi na stanowisku, że projekt Strategii w sposób niesłuszny ogranicza rozwiązania dotyczące problematyki mieszkaniowej osób w kryzysie bezdomności tylko do jednej metody. Wskazywana w dokumencie metoda „najpierw mieszkanie”, choć potencjalnie skuteczna dla części osób, nie odpowiada na potrzeby innych porównywalnych liczebnie grup, które nie są przygotowane do samodzielnego życia w mieszkaniu. W szczególności ten problem dotyczy młodych dorosłych w wieku 18-25 lat, na co wskazuje m.in. Fundacja po DRUGIE (A. Sikora, R. Szczepanik, *Metoda po DRUGIE. O rozwiązaniach problemów bezdomności młodzieży wypracowanych przez Fundację po DRUGIE*). Ograniczenie postanowień Strategii do jednego modelu wsparcia pomija udokumentowaną skuteczność innych skutecznych metod popartych badaniami i wieloletnim doświadczeniem pracy z ludźmi podejmowanej przez organizacje czynnie działające w obszarze przeciwdziałania bezdomności. Zasadne jest zatem zastąpienie przedmiotowego fragmentu Strategii sformułowaniem odnoszącym się do upowszechniania metod adekwatnych do potrzeb, możliwości i sytuacji konkretnej osoby. Organizacje, które skutecznie wspierają określone grupy osób potrzebujących wsparcia, powinny być traktowane równorzędnie oraz posiadać porównywalny dostęp do finansowania i rozwoju świadczonych usług. Poważnym mankamentem projektu Strategii jest traktowanie osób doświadczających bezdomności jako grupy jednorodnej. Tymczasem młodzież i młodzi dorośli posiadają znaczący potencjał powrotu do społeczeństwa pod warunkiem zapewnienia im oddziaływań adekwatnych do ich wieku i obecnej sytuacji życiowej. Młode osoby

potrzebują bezpiecznego i wspierającego dorosłego, który uzupełni deficyty wynikające z zaniedbań środowiska rodzinnego i instytucjonalnego.

§ 2.

Uchwałę przekazuje się Ministrowi Funduszy i Polityki Regionalnej.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Współprzewodniczący
Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem
Piotr Stec
Hubert Jerzy Taładaj